

ภาวะผู้นำนั้น สำคัญไฉน ?

ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร.นพ.กระแส ชนะวงค์¹

ผมมีความยินดีและเป็นเกียรติ ที่ท่านคณบดี คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร เชิญให้เขียนบทความในวารสารทางวิชาการ ที่ชื่อว่า MIS JOURNAL OF NARESUAN UNIVERSITY

เรื่องที่ผมสนใจ และถือเป็นเรื่องสำคัญในชีวิตประจำวันของผมวันนี้ คือ การกิจและความรับผิดชอบในฐานะนายกสภามหาวิทยาลัยนเรศวร

ทำอย่างไร จึงจะทำหน้าที่ได้ดีที่สุด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่พึงประสงค์ ?

ทำอย่างไร จึงจะทำให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยทุกท่าน มีส่วนร่วมสูงสุดและรับผิดชอบร่วมกัน 100% อย่างไม่มีเงื่อนไข

ทำอย่างไร จึงจะทำให้ผู้บริหารจากระดับในมหาวิทยาลัยทุกระดับ ตั้งแต่อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี และคณาจารย์ทั้งหลาย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ มีความชื่นชม ศรัทธา ในสภามหาวิทยาลัย เพราะเห็นว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญ ที่คอยดูแลทุกข์สุข และรักษาความยุติธรรมให้ทุกคนในประชาคมของมหาวิทยาลัย

ผมคิดถึง 2-3 เรื่อง ที่ต้องทบทวน ทั้งตัวเองและเพื่อนร่วมงาน เช่น วินัย ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ ซึ่งคงต้องร่วมกันคิด ร่วมกันศึกษาเรียนรู้และร่วมกันและประพฤติปฏิบัติอย่างพร้อมเพรียงกัน

ผมสนใจเรื่องภาวะผู้นำเป็นพิเศษ

Prof.Dr.Rosabeth Moss Kanter ได้สรุปบทเรียนไว้ว่า น่าจะมี 4 ข้อ ที่ผู้นำทุกคน ทุกระดับ ต้องมีไว้เสมอ คือ

Focus	มุ่งมั่น ใจจดจ่อ จริงจัง
Flexible	ยืดหยุ่นตามความจำเป็นแต่ไม่เสียหลักการ
Fast	รวดเร็ว แต่เรียบร้อย สง่างาม
Friendly	มีมิตรภาพ เอื้ออาทร

มีลูกศิษย์ของอาจารย์ Kanter ที่มีชื่อเสียงโด่งดังมากคนหนึ่ง คือ Prof.Warren Bennis ได้กล่าวสดุดีครูเก่าของท่านว่า ทั้ง 4 F นั้นดีจริง ๆ แต่ตัวเองสอนหนังสือและพัฒนาภาวะผู้นำให้บุคลากรอาชีพต่าง ๆ มาตลอด 30 ปี มีความมั่นใจว่า F ที่ 5 นั้นน่าจะสำคัญมากของผู้นำ คือ Fun แปลว่าผู้นำทุกคนจะต้องทำงานในหน้าที่ของตัวเองอย่าง “สนุก” แม้จะพบปัญหาหนัก ๆ บ้างในบางครั้ง แต่จะต้องยอมรับในธรรมชาติของคนทำงาน ที่จะต้องประสบพบได้ ทั้งที่ชอบและไม่ชอบ ทั้งที่คาดได้และคาดไม่ถึง ต้องเห็นงานยาก หรือปัญหาที่เกิดขึ้นว่า “สนุกที่ได้โอกาสแก้ไข” เรียกว่า ต้องมีอารมณ์ขัน หรือมองโลกในแง่ดี

ผู้นำที่ดี เมื่อมีอะไรเกิดขึ้นในเชิงผิดหวัง ต้องไม่โทษคนอื่น ต้องไม่แก้ตัว และต้องพร้อมรับผิดชอบ 100%

แต่หากมีอะไรเกิดขึ้นเป็นผลดี มีคนชื่นชมยกย่อง ยอมรับ ผู้นำต้องพร้อมจะมอบให้เป็นความดีและความเสียสละของเพื่อนร่วมทีมหรือผู้น้อยที่เกี่ยวข้อง

สุภาษิตจีนบทหนึ่ง เกี่ยวกับภาวะผู้นำที่กล่าวไว้นาน นับร้อยปีแล้ว คือ “ผู้นำที่ดีเยี่ยมคนนั้น เมื่อทำงานเสร็จแล้ว จะหายตัวไป (พร้อมจะให้ลูกน้องได้หน้า ได้ความดี ความชอบ) แต่หากมีอะไรไม่ดีเกิดขึ้น เขาจะกลับมาปรากฏตัวอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแสดงความรับผิดชอบ”

และอีกประโยคหนึ่ง ที่เป็นคำสอนของคนจีนในอดีต ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ คือ “จงทำให้เขาดีขึ้นเกิด แล้วเราจะดีขึ้นเอง”

Prof.Stephen Sample อธิการบดีของมหาวิทยาลัย Southern California ซึ่งเป็นวิศวกรและมีประวัติการเป็นอธิการบดีในมหาวิทยาลัยของรัฐและของเอกชนมาแล้ว ได้กล่าวสรุปว่า ผู้นำในมหาวิทยาลัยต้องเป็นผู้ที่คอยให้ความหวังแก่คนทำงานทุกระดับและต้องมีมนุษยธรรม ด้วยเคารพสิทธิมนุษยชน อีกทั้งต้องรู้จักอ่อนน้อมต่อผู้คน

¹ นายกสภามหาวิทยาลัยนเรศวร

ที่สำคัญ คือต้องมีอารมณ์ขัน และข้อสัจย์ข้อตรง แล้วก็ได้สรุปข้อคิดเห็น ในฐานะที่เป็นอธิการบดีว่า

- มองเรื่องต่าง ๆ ด้วยการฟัง ฟัง และฟัง ก่อน จะพูดอะไร หรือตัดสินใจอย่างไร
- อะไรที่คนอื่นตัดสินใจได้ จะมอบอำนาจให้คนอื่นตัดสินใจ
- อะไรที่รอตัดสินใจพຽงนี้ได้ จะไม่ตัดสินใจทันที ในวันนี้

ฯลฯ

และอื่น ๆ อีกประมาณ 12 ข้อ หากท่านผู้ใดสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำ จากนักบริหารมหาวิทยาลัยโดยตรง ซึ่งมีประสบการณ์มานานกว่า 30 ปี ด้วยความสำเร็จงดงามทุกสถานการณ์ และได้

รางวัลนักบริหารที่มีภาวะผู้นำดีเด่น จากทุกสถาบันที่ตัวเองเข้าไปรับผิดชอบ รวมทั้งเคยเป็น CEO ของบริษัททางธุรกิจใหญ่ ๆ อีกด้วย

ชื่อหนังสือเล่มนี้ คือ บทเรียนของผู้นำ The Contrarian's Guide to Leadership อ่านเข้าใจง่าย เพราะเขียนโดย นักบริหาร ที่เป็นวิศวกร ด้วยประสบการณ์ตรง ที่บรรยายได้อย่างตรงไป ตรงมา แต่แฝงไว้ด้วยข้อมูลทางวิชาการอย่างเต็มภาคภูมิ ผมอยากแนะนำให้นักบริหารอุดมศึกษาทุกระดับได้อ่านทั่วกัน เพราะภาวะผู้นำนั้น สำคัญมากในทุกระดับทุกอาชีพ ทุกหนทุกแห่ง ทั้งในเมืองและในชนบท ทั้งราชการและเอกชน ต้องช่วยกันเรียนและช่วยกันสอน (Everyone is learning and everyone is teaching)

